Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
Svoboda 30 Montgomery Street
Jersey City N.J. 07302
Телефони (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 1. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го СІЧНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 2, 1980 No. 1. VOL. LXXXVII.

ВІДБУЛИСЬ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ УНСОЮЗУ В БОСТОНІ

Бостон, Масс. (І. Телюк). — Незадоволення і брак організатора — це основні причини, що створюють труднощі в приєднуванні нових членів у стейті Массачусетс, — заявив голова Окружного Комітету Відділів УНС п. Володимир Гетьманський, відкриваючи збори, що відбулися у суботу, 15-го грудня м. р., у залі української католицької церкви, і на яких були заступлені всі три Відділи Округи УНС з Бостону: 374, 307 та 238-ий.

Збори розпочато молитвою, що її перевів о. парох Петро Огірко, а відтак голова Окружного Комітету п. В. Гетьманський, після короткого перегляду організаційних здобутків Округи, попросив до слова проф. Івана Телюка, члена Контрольної Комісії. Проф. І. Телюк у першу чергу звернув увагу на те, що Український Народний Союз, мимо деяких теперішніх труднощів є незаступимою економічно-суспільною громадською організацією у ЗСА і Канаді, і ми всі члени, включно з Головним Урядом, є відповідальні за дальший розвиток Союзу. Всяке некорисне наше поступовання супроти УНС шкодить не тільки нашій організації, але також і цілій спільноті на еміграції, — сказав проф. Телюк. Якщо існують труднощі, то їх потрібно поборювати, але від них не втікати, вони бож самі себе не переборять. Існують непорозуміння, але нашою основною організаційною проблемою є загальна економічна інфляція, яка знецінює ощадності і вартість гроша, на яких є побудована вартість забезпеченевих грамот. Тому ми повинні більше звертати увагу на грамоти термінові, які в часі інфляції є дуже корисні, бо за малу вплату ми одержуємо високе забезпечення. А також, до молоді ми мусимо підходити із новими пропозиціями, що їх цікавлять. У першу чергу, перед ними постійно потрібно підкреслювати позитиви нашої спільноти, а не негативи, що їх вони не розуміють і ними не цікавляться, — говорив проф. Телюк.

Після доповіді розвинулась ширша дискусія, у якій порушено ряд проблем Бостонської Округи і подано деякі пропозиції для добра розвитку організації.

Д-р Іван Дідюк звернув увагу на те, що УНСоюз перевів велику працю, щоб наші теперішні дисиденти могли прибути до ЗСА і надальше таку працю буде продовжувати. Коли взяти до уваги грамоти Союзу то вони дуже корисні в порівнянні з іншими. Ми не повинні знеохочуватись малими справами, а докласти всіх старань, щоб зокрема наша молодь вступала в члени і помалу перебирала наш громадський провід, — заявив д-р Дідюк.

Панове Д. Мельник і І. Попик вказали на мовчазне наставлення „Свободи" до громадських виступів п. Валентина Мороза.

Отець парох Петро Огірко пригадав членам, що непорозуміння і люди минаються, а невикористана нагода приєднування нових членів шкодить організації, а передусім секретарі не повинні зневірюватись у своїй праці. Пан Ґолонжка завважив, що потрібно більшої співпраці між Екзекутивою УНСоюзу та секретарями, які несуть основну відповідальність за працю цієї установи. Пані Ремік і п. Мігован звернули увагу, що відколи д-р Анна Чопик виїхала із Бостону, то ще дотепер не полагоджено справу представництва УНС в Братській Репрезентації Етнічних Груп Нової Англії. Д-р І. Дідюк пригадав усім, що в 1980 році Бостон відзначуватиме 350-річчя свого існування і потрібно, щоб українська громада була в тім часі відповідно репрезентована — і вже тепер конечно робити заходи в цій справі.

Порушено ще деякі інші справи, як рівнож ставлено запити, на які при кінці нарад відповідав проф. І. Телюк, який вказував, що всі порушені справи при добрій волі і обопільному зрозумінні можна легко розв'язати. Знеохота не принесе нікому користи. Критика є побажана, бо вона вказує на недоліки, однак тільки позитивна праця запевнить будучність УНСоюзу.

На закінчення зборів о. парох Петро Огірко перевів молитву, а відтак відбулась перекуска, що її приготовили членкині Округи.

ПРЕДСТАВНИКИ УНС І УБС ВІДБУЛИ ЗУСТРІЧ З ПЕНСИЛЬВЕНІЙСЬКИМ КОМІШЕНЕРОМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Комішенер забезпечення Пенсильвенії Гарві Бартл III (третій зліва) під час зустрічі з представниками УНС і УБС. Зліва: д-р Р. Ричок, І. Олексин, д-р І. Флис, С. Гавриш і Е. Попіль.

Філядельфія, Па. — Користаючи з участи пенсильвенійського комішенера забезпечення Гарві Бартла III в нарадах Братського Конгресу цього стейту, представники Українського Народного Союзу і Українського Братського Союзу відбули з ним зустріч та обмінялись думками відносно нових стейтових законів і заряджень в забезпеченевих справах.

УНСоюз репрезентували його головний предсідник д-р Іван Флис та старший обласний організатор Степан Гавриш. Від УБСоюзу в розмовах взяли участь: головний предсідник Іван Олексин, головний касир Едвард Попіль і головний секретар д-р Роман Ричок.

Комішенер Бартл та службовці його бюра перевели ряд семінарів під час нарад Конгресу, присвячуючи окрему увагу новим законам цього стейту, які також відносяться до братських забезпеченевих установ. Один із них вимагає уділення спеціяльних дозволів організаторам чи продавцям життьового забезпечення на суми понад 1,000 дол.

СССР ПОШИРЮЄ ОКУПАЦІЮ АФГАНІСТАНУ; ЗСА І КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ЗАКЛИКАЮТЬ МОСКВУ НЕГАЙНО ВІДТЯГНУТИ СВОЇ ВІЙСЬКА

Кабул / Вашінгтон / Пекін. — Після державного перевороту в Афганістані в четвер, 27-го грудня 1979 року, до великої міри опльянованого і переведеного Совєтським Союзом, Москва продовжує посилати свої військові частини до тієї азійської держави, опанувавши вже столицю Кабул і перекинувши свої з'єднання в деякі афганські провінції, стараючись придушити повстанський рух антимарксистських народів і племен Афганістану. Згідно з твердженням західніх розвідчих чинників, в Афганістані вже є біля 45,000 совєтських вояків і це число може ще збільшитися.

Минулої суботи, 29-го грудня, президент Джіммі Картер гостро натаврував совєтське мілітарне втручання в Афганістан і перестеріг Москву, що якщо совєтські військові частини не залишать територію Афганістану, то це може мати „дуже поважні наслідки" на американсько-совєтські відносини. Він порівняв це втручання Москви до совєтської інвазії на Мадярщину в 1956-му році і на Чехо-Словаччину в 1968-му. Президент Картер рівнож вжив „гарячу" телефонну лінію між Вашінґтоном і Москвою, щоб особисто запротестувати перед совєтським лідером Леонідом Брежнєвим.

Продовж наступних кількох днів представники уряду ЗСА переговорюватимуть з речниками союзних держав, зокрема Великої Британії, Франції, Західньої Німеччини, Італії та Канади, щоб виготовити плян дії відносно совєтської інвазії на Афганістан. Не тільки ЗСА, але велика кількість інших держав гостро засудили Совєтський Союз за інвазію на Афганістан та за вбиття марксистського президента Гафізулляга Аміна та встановлення влади навіть більш просовєтського президента Бабрака Кармаля.

У понеділок, 31-го грудня уряд комуністичного Китаю гостро запротестував проти військового втручання Совєтського Союзу у внутрішні справи Афганістану і вимагав негайного відтягнення совєтських військ, заявляючи, що ті військові частини становлять загрозу для безпеки Китаю.

Щодо Москви, то газета „Правда", офіціоз Комуністичної партії Совєтського Союзу, твердила, що СССР післав свої військові частини „на прохання афганського уряду", щоб зліквідувати „повстанські банди", які, мовляв, загрожують не тільки Афганістанові, але теж Совєтському Союзові. „Правда" твердила, що совєтські війська залишаться в Афганістані аж поки ці „банди" (тобто антимарксистські повстанці) не будуть зліквідовані. Згідно з твердженням „Правди", ці „контрреволюційні банди" мають підтримку з боку ЗСА і комуністичного Китаю.

Як вказують коментатори, твердження Москви про „запрошення" афганським урядом совєтських військ є під знаком запитання, бо совєтські війська власне допомогли повалити уряд президента Аміна, якого розстріляно, а теперішній президент Кармаль ще не був при владі і тому не міг просити Москву післати свої з'єднання на допомогу.

Політичні спостерігачі зазначують, що Совєтський Союз хоче встановити свою контролю над стратегічно важливим Афганістаном, тобто продовжує політику царської імперії, а також бажає зліквідувати антимарксистський повстанський рух в Афганістані, бо боїться, що цей рух може вплинути на мусулманські народи в самому Совєтському Союзі, „республіки" яких межують з Афганістаном.

ВАЛЬДГАЙМ ВІДЛЕТІВ ДО ІРАНУ; РАДА БЕЗПЕКИ ОН ЗАСТАНОВЛЯЄТЬСЯ НАД ЕКОНОМІЧНИМИ САНКЦІЯМИ

Ню Йорк. Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Курт Вальдгайм відлетів у понеділок, 31-го грудня ц. р., до Ірану, згідно з бажанням Ради Безпеки ОН, яка знову застановляється над можливостями встановлення економічних санкцій проти Ірану, уряд якого підтримує студентів-екстремістів, які держать в ув'язненні біля 50-ти американських дипломатів і працівників амбасади З'єднаних Стейтів Америки за згодою мусулманського диктатора Аятолли Хомейні.

Уряд ЗСА спершу хотів домагатися від Ради Безпеки ОН негайного встановлення економічних санкцій, але деякі члени Ради рекомендували використати авторитет генерального секретаря ОН Вальдгайма і вислати його з місією до Ірану з намаганням зустрінутись там з урядовими чинниками, а може навіть із самим Аятоллою Хомейні, з метою переговорювати про звільнення американських закладників. Рада Безпеки ОН вміжчасі має голосувати над резолюцією, що якщо Вальдгаймові не пощастить до 7-го січня 1980 року добитись звільнення притриманих силою дипломатів, тоді Рада Безпеки погодиться на економічні санкції, щоб ними змусити уряд Ірану на поступки.

Курт Вальдгайм заявив у неділю, 30-го грудня ц. р., кореспондентам, що уряд Ірану погодиться на його приїзд, але коли його запитали, чи він буде прийнятий Аятоллою Хомейні, Вальдгайм не відповів нічого і відмовився коментувати це питання. Дипломати багатьох держав світу заявляють, що Хомейні сам держить ключ до цієї справи і він єдиний може рішити про звільнення американців.

Тим часом міністер закордонних справ в іранському тимчасовому уряді Садеґ Ґотбсадех заявив, що його уряд не вестиме формальних переговорів з Куртом Вальдгаймом про звільнення закладників, а зустріч з генеральним секретарем ОН вважатиме тільки за інформативну зустріч, яка не зобов'язуватиме іранський уряд.

Відібрано пашпорт колишньому працівникові Сі-Ай-Ей

Вашінґтон, Д. К. — Державний департамент, на доручення державного секретаря Сайруса Венса уневажнив пашпорт колишньому працівникові Центральної Розвідчої Агенції (Сі-Ай-Ей), який, як втікач від американського правосуддя, зголосився як „суддя" для можливого „суду" над американськими дипломатами, що їх держать іранські екстремісти в амбасаді в Теграні.

Відпоручник Державного департаменту Дейвид Пасаж заявив, що з наказу американського уряду уневажнено пашпорт колишнього службовика Сі-Ай-Ей, „діяльність якого може нанести поважної шкоди крайовій безпеці та закордонній політиці ЗСА".

Цим колишнім службовиком є Филип Ейджі, який тепер живе в Гамбурґу, Західна Німеччина і який довгі роки працював як аґент Сі-Ай-Ей в Південній Америці. Він у 1975 році написав книжку „Що денник Сі-Ай-Ей" в якій виявив багато державних таємниць та подав багато прізвищ американських аґентів, і тим поставив ряд людей та американську закордонну політику в небезпеку. Від того часу Ейджі активно протиставився американській політиці і пише статті, в яких далі виявляє багато таємниць американської політики зі шкодою для загального добра ЗСА. Його депортували з Британії, Франції, Голляндії і Норвегії.

Ейджі недавно заявив, що йому запропоновано бути одним з членів „міжнародного трибуналу", який мав би „судити" американських закладників. Він мав сказати, що він не прибуде до Ірану аж поки не звільнять америлканських закладників. Ейджі також заявив, що він „запропонував" іранським екстремістам, що видасть тайні американські документи про політику ЗСА відносно Ірану від 1950-их років аж до теперішнього часу в заміну за звільнення американських закладників.

Як відомо уряд ЗСА закликає американських громадян, як теж всіх чужинців не брати участи в жадних іранських „трибуналах" та перестерігає іранський уряд, що такий „міжнародний трибунал" був би поважним протиамериканським кроком, на який Америка мусіла б гостро зареаґувати.

У телефонному інтерв'ю з кореспондентом „Ню Йорк Таймсу" Ейджі повторив свою пропозицію віддати документи Сі-Ай-Ей взаміну за звільнення американців, ув'язнених в американській амбасаді в Теграні.

Найновіші повідомлення з Европи вказують, що західньо-німецький уряд в Бонні робить заходи в справі видалення Ейджі з тієї країни.

У Сиракюзах помер св. п. д-р Іван Подюк

Сиракюзи, Н. Й. — У п'ятницю, 28-го грудня 1979 р., тут помер довголітній лікар української громади і громадський діяч св. п. д-р Іван Подюк, колишній четар Українських Січових Стрільців, поручник Української Галицької Армії, особистий лікар українського письменника Василя Стефаника, в'язень Тухолі, совєтських і німецьких тюрем. Покійний був головою повітової управи у Снятині, а на еміґрації головою Відділу УККА у Сиракязах, членом ОбВУА і Українського Лікарського Товариства Північної Америки.

Похорон відбувся в неділю, 30-го грудня 1979 р. на місцевому українському католицькому цвинтарі св. Івана Хрестителя.

100-річчя з дня народження Сталіна вшанували в Москві і в Грузії

Москва. — Пресове аґентство Ройтерса і поодинокі кореспонденти повідомили, що Кремль дещо змінив наставлення до Сталіна і до цього періоду у якому він виконував свою диктаторську владу. В Москві, наприклад, відзначуючи 100-річчя з дня народження Йосифа Сталіна, комсомольці офіційно поклали квіти на мармуровій плиті під кремлівським муром, де поховане тіло Сталіна, після того, як його усунено з мавзолею Леніна на Червоній площі. Хоч кореспонденти не завважили біля гробу Сталіна жадного з теперішніх керівників СССР, то все одно у московській „Правді", органі ЦК КПСС, була надрукована довша редакційна стаття, яка, між іншим стверджує, що „Йосиф Віссаріонович Сталін був визначним керівником совєтської партії і держави". Для форми „Правда" пригадує читачам про „тяжкі часи" сталінської ери, але у статті немає вже й тіні ключевих закидів, які були зроблені Нікітою Хрущовим й іншими совєтськими лідерами та теоретиками в 1950-их і 1960-их роках. Ще 10 років тому з нагоди 90-річчя з дня народження колишнього диктатора совєтські критики закидували Сталінові „непередбачливість", кажучи, що він не вмів передбачити наближення Другої світової війни і підступів фашистської Німеччини, яка принесла стільки лиха для „совєтського народу". Сьогодні вже й цього закиду на адресу Сталіна не висувається в „Правді".

Совєтські критики, — кажуть західні спостерігачі, — радше оправдують тепер Сталіна, нагадуючи про ті численні труднощі, які існували на початках закріплення совєтської влади і розбудови індустрії. „Правда" навіть хвалить Сталіна за його „старання втілити в життя ідеї марксизму-ленінізму". „Він рушучо протиставився троцькістам, правим опортуністам, буржуазним націоналістам і всім інтригам імперіялізму", — пише у згаданому коментарі газета „Правда".

Аж у самому кінці автори коментаря коротко згадують, що під час керівництва Сталіна траплялися також надужиття, нарушення правопорядку тощо і тому багато визначних партійних, військових, профспілкових діячів і високих старшин особисто потерпіли від цього, — пише „Правда",

— не згадуючи, очевидно, про масові вивози на Сибір цивільного населення, систематичні розстріли, насильну колективізацію, штучний голод, винищування інтелігенції та інші злочини, доконані Сталіном і його прибічниками, тобто Компартією і совєтським урядом. „Правда" погоджується, що „культ особи",

який був сильно наголошуваний за часів Сталіна, приніс чимало лиха для партії і народу, але він, мовляв, не змінив засад совєтського суспільного ладу.

(Закінчення на стор. 3)

САХАРОВ ВІДКЛИКАЄ СВОЄ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО СПРОБУ О. ТИХОГО СПАЛИТИ СЕБЕ

Москва. — Академік Андрей Сахаров, чільний член руху спротиву в СССР, заявив західнім кореспондентам в п'ятницю, 28-го грудня, що його повідомлення з минулого тижня про спробу українського політв'язня Олекси Тихого спалити себе виявилося неточним, — інформує пресове агентство Ройтерса.

Сахаров сказав західнім кореспондентам, що його неправильно поінформовано.

Тихий, один із основоположників Української Гельсінкської групи, був заарештований в лютому 1977 року, совєтський суд засудив його на 10 років ув'язнення та п'ять років заслання.

Як відомо, західні пресові агентства та деякі українські інформаційні служби, покликаючись на А. Сахарова, повідомили минулого тижня, що О. Тихий старався спалити себе на знак протесту проти умовин його в'язнення в мордовському концтаборі ч. 1.

У неділю, 30-го грудня, речник УІС „Смолоскип", покликаючись на свого співпрацівника в Гельсінках теж повідомив про відкликане Сахаровим його ранішого повідомлення про спробу Тихого покінчити самогубством.

ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ КОМІТЕТІВ ОБОРОНИ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

Валлі Фордж, Па. (Роман Купчинський). — В днях 15-16 грудня 1979 р. в приміщеннях Фрідом Фундейшен у Валлі Фордж, стейт Пенсильвенія, відбулася річна конференція комітетів, що захищають українських політичних в'язнів і людські та національні права в Україні. Господарями цієї річної зустрічі був Комітет оборони національних і людських прав в Україні з Філядельфії.

Конференцію відкрив Андрій Фединський, голова координаційного комітету на 1979 рік. Він представив Зоряну Луцьку з Філядельфії, яка відчитала протокол з минулорічної конференції і резолюції.

Андрій Фединський дав звіт про стан і завдання комітетів на майбутнє. Він згадав про те, що деякі комітети започаткували вартісні акції- „банки" телеграм і сітку листів. Такі проєкти дали змогу комітетам швидко реагувати після засуду Левка Лук'яненка і інших членів руху спротиву в Україні. Фединський згадав про лист сенатора Дола, лист з підписами 33 сенаторів на захист Лук'яненка, статтю в журналі „Тайм". Приїзд на Захід таких дисидентів, як Григоренко, Світлична, В. Мороз, Раїса Мороз, Ніна Строката і Святослав Караванський ще раз привернули увагу світу до українського питання. Тому, продовжував доповідач, наше завдання залишається й надальше поширювати правильну інформацію про сучасний стан в Україні, використати усі можливості — зв'язки з конгресом й іншими установами, контакт з пресою. Фединський говорив також про те, що нам треба домагатися того, щоб в американському і канадському посольствах в СССР були спеціялісти, які говорять по-українському і розуміють національне питання. Він теж згадав про потребу допомагати новоприбулим еміґрантам з України.

Після слова А. Фединського, ред. О. Зінкевич прочитав привіт від Ніни Строкатої і Святослава Караванського, які не могли прибути на конференцію, але побажали учасникам успіхів в майбутній праці.

Відтак кожний представник комітету звітував про минулорічну діяльність. Уляна Мазуркевич відчитала звіт від Бріджпортського Комітету, голова якого Рома Гайда не змогла прибути на конференцію. Цей комітет нав'язав добрі взаємини з жидівськими і литовськими групами в місті Бріджпорт, і перевів декілька успішних спільних акцій і плянує продовжувати такого роду діяльність на майбутнє.

Мирослав Смородський з Ню Джерзі подав короткий звіт від Українсько-Американського товариства адвокатів. Він згадав, що українські адвокати в ЗСА починають активно влючатися в акції на захист окремих політичних в'язнів. Для прикладу він розповів як українські адвокати допомагали готувати виступи американських адвокатів — Ремзі Кларка (на захист Руденка і Тихого), Вайнберга (на захист Лук'яненка) і інших.

Маруся Зарицька звітувала за Детройтський комітет оборони національних і людських прав в Україні. Комітет існує від 1972 р. Впродовж минулого року, Комітет продовжував тісно співпрацювати з сенаторами з стейту Мічіґан, провадить „банк телеграм", відзначив день Солідарности з українськими політв'язнями (12-го січня), день політичного в'язня (30-го жовтня) і день Прав Людини (10-го грудня). Комітет допомагав влаштувати пресові конференції для Надії Світличної і Валентина Мороза, влаштував виставку української правозахисної літератури, зібрав біля 900 підписів під петицією, в якій вимагалася загальна амнестія для політв'язнів в СССР. Комітет веде постійну акцію на захист заарештованого Олеся Бердника. М. Зарицька додала, що Комітет хоче вести підготовчу акцію на конвенції Республіканської партії, яка відбуватиметься в Детройті 1980 року.

Юрій Дейчаківський звітував в імені Української ради прав людини в місті Клівленд. Рада створилася 1977 року, має „банк телеграм", постійно інформує пресу про події в Україні, провів голодівку солідарности з українськими політв'язнями, влаштував вечір Миколи Руденка і пресову конференцію з Валентином Морозом.

Марія Мотиль говорила в імені Комітету оборони радянських політичних в'язнів з Ню Йорку. Комітет існує від 1972 року. Цього року Комітет брав участь у підготовці Сахаровських переслухань, веде акцію з американськими адвокатами, які захищають українських в'язнів, комітет допоміг у влаштуванні виставки українського самвидаву разом з вид-вом „Сучасність". У листопаді 1979

(Закінчення на стор. 3)

З уваги на Новий Рік, день якого припадає на вівторок, це число „Свободи" виходить з датою середи, 2-го січня 1980 р. Наступне число друкуватиметься в середу з датою четверга, 3-го січня.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Імперіялізм СССР в поході

Дня 26 грудня 1979 Совєтський Союз знову поширив свою „сферу впливів" на не одну державу, цим разом на Афганістан в південнозахідній Азії. Ця країна величиною трохи менша за стейт Тексас з населенням коло 20 мільйонів душ, гориста із пустинними смугами, межує на півночі з Совєтським Союзом, на сході з Пакістанім, на заході з Іраном. Вже в 1978-му році совєти підтримали тамошніх „лівих" грішми і зброєю та допомогли до кривавого збройного перевороту, який довів до влади просовєтський уряд із диктаторським військовиком президентом. Але в Афганістані не було спокою, як і не було його за тисячоліття його історії: коли в античних і середньовічних часах це був шлях мандрівки прерізних кочівних племен (тому й країна кількакратно зміняла свою назву), то в останньому півсторіччі головною підставою внутрішніх конфліктів був з одного боку натиск від імпортованого з СССР атеїстичного комунізму та з другого боку — спротив вірних іслямові народів і племен. Цей ворожий комунізмові іслямізм скріпився під впливом іслямської революції в сусідньому Ірані. Просовєтський режим був поважно загрожений збройними ватагами збунтованих мусулманських народів і племен, які встигли вже цілком запанувати в деяких з-посеред тамошніх 28-ох провінцій. Кремль побоюється, що повстанський рух в Афганістані може мати вплив на такі мусульманські народи в Совєтському Союзі, як таджики, узбеки, туркмени та інші, „республіки", які сусідують з Афганістаном. Тому Москві дуже залежить на тому, щоб придушити повстанські заворушення в Афганістані.

Совєтський Союз бажає панувати в Афганістані теж з уваги на геополітичне положення тієї країни. Володіючи в Афганістані — СССР охоплює наче кліщами Іран, — з другого боку скріплює свої впливи в також мусулманському Пакістані, ворожому супроти Індії. У суперництві з комуністичним Китаєм за володіння на азійському суходолі — підкорення собі Афганістану поширює совєтський стан посідання в Азії, водночас наближує до тієї завітньої мрії-цілі, яка присвічує Москві ще з царського періоду: до заволодіння Перською затокою і джерелами нафти в усіх сумежних країнах. Тому Москва втримувала вже від року в Афганістані своїх „військових дорадників", що їх обсерватори нараховували між 2,000 до 3,000 душ. Проте тих „дорадників"було замало, щоби зупинити зріст мусулманських, ворожих режимові повстанських загонів, і Москва рішилася на такий сам крок, як його в 1968 році зробила супроти Чехо-Словаччини, де ліберальні реформи Александра Дубчека загрозили існуванню підлеглого Москві комуністичного уряду. Тоді совєти, задля виправдання своєї збройної аґресії супроти Чехо-Словаччини, викували так звану „доктрину Брежнєва": мовляв, коли в якійсь „соціялістичній" країні загрожений „соціялізм", то Совєтський Союз, як протектор соціялізму, обов'язаний прийти тій країні „з допомогою". Відомо, що не тільки західній світ, але навіть Тіто у комуністичній Югославії і Чеушеску у комуністичній Румунії не визнали тієї „доктрини Брежнєва", що давала „право" СССР переводити збройну агресію, коли тільки йому захотілося. Тепер совєти застосували у практиці знову ту „доктрину", зрештою, не згадуючи про неї. Нагода була пригожа, бо Америці дуже залежить на тому, щоби СССР, як один із п'яти постійних членів Ради Безпеки ОН не зголосив свого „вето" на Раді Безпеки, коли будуть там вирішувати вимогу Америки, щоби застосувати проти Ірану економічні санкції (припинення торгівлі, чи бодай обмеження її до харчів і ліків). Отож совєти рахують, що Америка обмежиться до гострого протесту і не втручатиметься до тієї нової совєтської агресії, як не втручалася, коли совєти здавили танками мадярську революцію в 1956 році, чи підкорили собі Чехо-Словаччину.

Отож в минулому тижні Совєти перекинули до Афганістану багато свого війська, яке вже зайняло столицю тієї країни Кабуль. Хоч президент-диктатор Афганістану Гафізуллага Амін був прихильний Москві, кремлівські правителі, видно, рішили, що він таки „непевний" чи занадто несприйнятливий збунтованим мусулманським народам і племенам, тому його просто вбили і наставили іншого, ще більш слухняного манекена. І над кордонами Афганістану зосереджено вже коло 50,000 совєтського війська. Постав новий запальний пункт, — ще одна бочка пороху, — звідкіля може поширитися пожежа.

Панас Феденко

ДУМКИ НА НОВИЙ РІК 1980

(2)

Почин РУП був прикладом для інших українських політичних організацій, як Українська Народна Партія під проводом Миколи Міхновського, Українська Соціялістична Партія на чолі з Богданом Ярошевським (ця партія приєдналась до РУП 1903 р.), Українська Демократична Партія та Українська Радикальна Партія.

Революція 1917 року застала українців над Дніпром непідготовленими до великих завдань, що стояли перед народом. То була вина царського режиму, що забороняв і душив українське слово й вільну думку: до 1917 року в Україні не було української преси; не було української школи, не чути було української мови в державних установах; навіть у церкві православній, в проповіді, українська мова була заборонена. Царський режим не визнавав нашої національної назви і „українство" було переслідуване, як вороже цілості Російської імперії. Не диво, що ця політика царського уряду перешкодила національному освідомлюванню українського народу, і народна маса називала свою національність різними іменами: „православні", „малороси", „руські" (як піддані російського царя), „тутешні", „мужики", а найчастіше — „хахли".

Тим то мусів голова Української Центральної Ради в Києві М. Грушевський друкувати для освіти народу книжки з чудернацькими заголовками: „Хто такі українці і чого вони хочуть", і „Звідки взялося українство і куди воно йде". Треба було пройти народові шлях просвіти й освіти, бо свідомі люди можуть творити організовану силу для творчої державної праці та для оборони Рідного Краю проти ворожих нападів.

Про недостачу свідомости й організованости писав С. Петлюра вже після поразки української боротьби за державність, бувши на чужині:

„Для мене вже з початку нашого руху ясним було, що наші національно-державні змагання повинні перейти довгі щодо терміну і тяжкі своїми пробами митарства, поки ці змагання в певні державні форми скристалізуються. Всі з'їзди українські, в тому числі й військові, були для мене показчиком не сили (реальної і зорганізованої) нашого народу, а демократизацією національних емоцій, які ще треба було міліонним масам собі усвідомити і які повинні шляхом послідовної боротьби перетрансформуватися в певні волеві рухи української нації, в певні акти боротьби... Зпочатку я мав ілюзію, що ці з'їзди можна використати для організації національної сили. Але швидко переконався, що вони тільки „празникова одіж", і що треба шукати тих, що чорною роботою державною уміють творити певні реальні цінності. Їх — таких елементів було дуже мало".

(„На слідах" ч. 1, 1955 р., Лос Анджелес).

Ці слова Головного Отамана неначе відповідь пропаґанді тих патріотів, що мають головну надію на почування („Серце") і легковажать розум, розсудок („мозок").

Революцію називають „локомотивом історії".бо вона прискорює розвиток подій. Дійсно, від 1917 року український рух ішов семимильними кроками вперед. Але на перешкоді стали чужі ворожі сили. З півночі рушила в Україну большевицька „червона ґвардія" в надії поживитися харчовими продуктами, які придбав народ тяжкою працею.

На поміч урядові Української Народної Республіки прийшли армії Німеччини й Австро-Угорщини. Командир збройних сил Німеччини ген. Людендорф надіявся, що природні й господарські багатства України поможуть центральним державам перемогти в війні на Заході. Німецьке військо помогло в той час фінам розбити „червону ґвардію" і оборонити самостійність Фінляндії. Але німецький уряд не мішався до внутрішніх справ фінляндської Республіки.

Зовсім інакше сталося в Україні: підготований змовою німецьких командирів та деяких місцевих консерватистів переворот дав владу представникам кляси великих землевласників під назвою Українська держава. Організація, що об'єднувала інтереси промисловости, торгівлі, фінансів і сільського господарства (скорочено — „Протофіс") стояла за режимом, який повертав Україну до передреволюційних порядків.

Про ті події писав славної пам'яти меценат української культури Євген Чикаленко в 1920 році, що режим, заведений в Україні від 29 квітня 1918 р., „відвернув народ від українства".Симон Петлюра, голова союзу земств (органів самоврядування повітового й обласного) був заарештований і перебував у в'язниці в Києві аж до 14 листопада 1918 року.

(Продовження буде)

Архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів

ВАЖЛИВИЙ НЕДОГЛЯД

Мовознавчі і правописні дискусії в нашій нефаховій пресі варті похвали. Вони таки розширюють обрії знань та розвитку в цій, не особливо плеканій, ділянці нашої культури. Сьогодні тільки одиниці працюють над удосконаленням української мови; загальний рівень заставляє бажати багато. Можливо, що головне затруднення — це лінощі, нехтування та неуважність: мова й правопис у нас тепер на останньому місці по драбині вартостей.

Сучасна українська літературна мова, якщо оцінювати абстрактно, на рівні особливої досконалости, витончености і прецизности. Це вже давно не мова „простолюддя",якою „годі висловити високі матерії". Це вже наглядно знаряддя високої культури, хоч поки що тільки у стані потенціялу. На превеликий жаль, одначе, існує велика і дуже важлива прогалина: богословська, релігійна і церковна ділянки. У цій царині наша мова просто безрадне немовля: Усі словники тут повні білих плям або ж дивовижних поплутань. Від чого це, не знаю. Може від того, що принципи нашої модерної літературної мови пішли від Енеїди, а не так, як у німців — від Лютерового перекладу Св. Письма? (у англійців переклади Біблії також були піонерами розвитку і становлення мови!)

* *
*

Для випрацювання богословської термінології та мовних норм конечна висока богословська школа, якої у нас від століть не було й нема, але релігійну мову та церковну термінологію ми можемо, при добрій волі, цілком певно поставити на задовільний рівень. Цю можливість я тут підкреслюю і наголошую в обличчі реальної дійсности: сучасна наша релігійно-церковна мова — вуха в'януть.

Тому, що наші словники, як згадано, або ненадійні, або ж з пробілами, найдоцільніше було б систематично розглядати окремі моменти докорінно. У нашій мові є три літери на позначення трьох особливих звуків; почалося від складних звуків, для яких остаточно устійнились знаки: іа-я, іу-ю, іе-є.

Звідси в модерній мові старі слова прийняли нові форми запису і звучання: *Іаків* стало Яків, *Іуда*-Юда, *Іерусалим* — Єрусалим.Але ось *Іерей* наперекір логіці та духові мови чудом перетворилося в Ієрей. Сьогодні чомусь майже всі і всюди вперто пишуть оте в нас недоречне ІЄрей, протоІЄрей, архиІЄрей, ІЄромАнах і навіть ІЄрархія. Збагнути логіку за таким дивним словоплутанням не в моїй силі. Може в комбінації літер шукають якогось особливого чи містичного значення? Пригадую, не так давно приходилося ще воювати за Ісуса; були „вчені", які вперто писали ІИсус, вбачаючи якесь особливе значення у цій недоречній комбінації.

* *
*

Вірно в нашій мові слід писати єрей, протоєрей, архиєрей, єромонах, єрархія. Слово це від церковного грекизму Ієрей. Грецьке Ієреус це переклад гебрейського слова на означення *Священик* — коген (арамізоване — каген, арабське — кагін). Виводиться від дієслова, що значить „стояти", у спеціяльному примінненні: стояти перед Богом, як Його слуга і посланник. У нас це слово відоме у формі Каган у часи княжої Київської Держави, і прийшло від хозарів, які прийняли юдейство в середині восьмого століття і, як жиди, збереглося досі між нами.

Між священиками були „великі" або „головні". Хозари, прийнявши юдаїзм, своїх провідників поставили на становище головних священиків і скоро Великий каган стало визначати те, що князь. Так воно й попало до нас, у княжий Київ. Володимира величали Великим каганом, хоч він священиком не був, як у хозар. З упадком держави загубився в хозарів і ідеологічний комплекс Великого кагана; відродився він після століть від північної окраїни бувших володінь хозарських у московському царстві. І вже від Івана Ґрозного цей викривлений ідеологічний комплекс Великого кагана став центральною і вирішальною рушійною силою майбутньої імперії.

Цікаво, що сам ідейний комплекс Великого кагана зформувався вперше не в хозар. І в Старому і в Новому Завіті термін цей визначав тільки *Первосвященика*, так і перекладався. Поняття й ідея зформувалися і устійнилися ще до Христа в римській імперії. З підупадом Риму ідейний первень перейшов до нового Риму — Візантії. З упадком Візантії 1453 року ідейний прапор підхватили в осідку Великого кагана в Московії. А четвертого Риму мабуть таки більше й не буде!

* *
*

При нагоді — інший, дуже близький термін, з яким буває плутанина, *Пресвітер*. Це грецьке слово дослівно значить *Старший* в протилежність до молодшого і вживалося завжди в значенні *старшина, наставник*. Всі пресвітери були єреями, але не всі єреї бували пресвітерами; цей уклад зберігся й досі: є *настоятелі* громад, і є *сотрудники*, священики-поміч-

(Закінгення на стор. 4)

Яр. Рудницький

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ АКАДЕМІКА ЄВГЕНА ОНАЦЬКОГО

Дня 27-го жовтня 1979 р. помер на 85-му році життя в Буенос-Айресі академік Євген Онацький — вчений, громадсько-політичний діяч, дипломат і член багатьох наукових установ, в тому Української Могилянської Мазепинської Академії Наук — УММАН (від 1978 р.).

Ще в Україні проф. Онацький був співтворцем і співредактором журналу „Україна" і співредактором „Народної справи" та бібліотекарем Київського міського музею. До важливіших його праць належить

„Мала енциклопедія" та „Енциклопедія символів, вірувань, звичаїв", „Українська теоретично-практична граматика для італійців" (1937), „Чарівне коло та ритуальне оголення" (1938), італійською мовою „Студія історії культури України" (1939), „Основи суспільного ладу" (1941-43), есеї „Завзяття чи спокуса і самовиправдання" (1956), „Очима душі-голосом серця")1956),

„Записки українського журналіста і дипломата 1919-21" (три томи 1964-1967), есеї: „Портрети в профіль" (1965), спомини з в'язниці: „У вавилонському полоні" та ряд інших.

Для підписаного одна із найважливіших праць Євгена Онацького, з якої він користав у своїй лексикографічній роботі, був „Українсько-Італійський" (1941 1977) та „Італійсько-Український" (1977) словники. Тому замість обширного некрологу про багатогранну діяльність спочилого обмежуємося в цій посмертній згадці до цієї важливої його праці.

Коли поява всякого словника української мови — подія на книжковім ринку, то видання двох томів українсько-італійського й італійсько-українського словника — неабияка подія. В Україні довелося б іще довго чекати на такий словник в міру невідрадних умовин для розвитку вітчизняного мовознавства, чи його лексикографічної ділянки. Довголітня праця проф. Онацького над цим словником,

пізніше співпраця з українськими мовознавцями на еміграції (напр. із проф. К. Бідою з Оттави, чи іншими) та врешті меценатство князя Української Церкви — Патріярха Йосифа, що не жалів коштів на це видання, все це довело до завершення друку цього словника.

Українська наука, а з цим і українсько-італійські культурні зв'язки, збагатилися іще одним тривалим вкладом з появою цієї праці.

В передмові до словника Меценат видання — Патріярх Йоиф написав такі знаменні слова:

„Рим із своєю тритисячлітньою культурою, вповні збереженого розвою, головством Папи для цілої католицької Церкви, став великим культурним науковим, мистецьким осередком, що притягає мільйони туристів, науковців, студентів, любителів співу і музики та мистецтва" (т. II, стор.3). Властне для поглиблення українсько-італійських зв'язків треба було цієї настільної книги.

Як відомо, перший том, українсько-італійський, появився був друком ще в 1941 році. Все ж його передрук у 1977 році технічно краще вивінуваний, прямо люксусово виданий і розкішно оправлений, не може під цим оглядом рівнятися з дешевим воєнним, сказати б „куцим" оригіналом з 1941 року. Правда, автор свого часу завважив був і вніс на кінці книжки деякі помилки (стор. 1737-1741); шкода що їх не включено в текст.

Том італійсько-український, це новість в українській лексикографії, бо він не був виданий в часі війни й зберігався в рукописі. Його видання достосовано до старого тому, так що цілість творить завершену працю, хоч може й неспівмірну щодо числа сторінок (українсько-італійська частина більша на сотні сторінок від італійсько-української).

Обидва томи вийшли у виданнях Українського Католицького Університету ім. Св. Климента Папи в серії Праць Філософічно-Гуманістичного Факультету, як її томи 3-15 і 16-18. При виданні не мало натрудився о. д-р Іван Хома, доглядаючи за технічним оформленням книжки. Тут допомагав йому о. С. Чміль

В обох томах велику вартість мають наголоси, що за ними доглядав проф. К. Біда: на жаль, їх позначено неоднаково: в першому томі похилою буквою, а в другому — рискою.

Є ще багато позитивів у цій преважливій праці, але їх не можна всіх обговорити в короткій статті. В загальному треба ствердити, що сл. п. проф. Онацький був справжнім піонером у ділянці українсько-італійської лексикографії, чесно звів боротьбу з труднощами й несподіванками життя й записав своє ім'я в історії української науки й культури як не мога краще.

Доцінюючи його вклад у всіх ділянках науки Президія відновленої Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук — УММАН обрала його одним із перших академіків у 1978 році.

Хай з Богом спочиває душа праведна й щира!

Іванна Савицька

БОСОНІЖ ПО ЛЕМКІВСЬКИХ СТЕЖКАХ...

(ЛЕМКІВЩИНА ВЧОРА Й СЬОГОДНІ)

(3)

Тим часом в кухні Ганя готовилася до писання великодніх писанок. Був це священий ритуал, якого не сміли порушити сторонні люди, ні жадна хатня робота. Фарбу для писання приготовлялося тоді дома. Ганя знала, як мочити цибулю, горіхове лушпиння, березову кору, „атраментовий" олівець, буряки і бібулку. Віск і шпильку Параня роздобувала сама, свічку давав Яким,який сам робив всі церковні свічки і нам на ялинку: маленькі, жовті, запашні.

Для писання писанок наша Ганя вибирала ясний сонящний день. Вона вмивалася в теплій „молочній" воді, заплітала волосся в тугі коси, вдягала сорочку з льону (не вишивану), щоб писанка чисто писалася, і проказувала молитву до ікони св. Миколая, щоб наділив її чудодійним вмінням рівно писати. А потім, перехристившись тричі, казала:

— „Свічко воскова, світисі, воску жовтий тописі, писанко великодна пишисі на щастя, на довге життє"...

Ми з сестрою сиділи тихо, зачаровані містерійною дією. Невільно було в той час вештатися по кухні, сперечатися чи сміятися, бо Ганя скаржилася мамі, і ми, мов „непишні", вилітали зразу за двері.

Ганині писанки були простенькі, проте прецизні, у двох тільки кольорах, з невибагливим мотивом, що нагадував квітку хризантему, чи радше айстру. Де-не-де траплялися зірочки, тягнувся доріжкою безконечник, куряча лапка, чи ялинка.

Так писалося споконвіку в Ялині й цілій нашій околиці, аж до Сянока.

До Великого тижня писанки були готові. Тоді вся увага села зверталася на печення пасок. Білу муку (питльовану) купували у Берка, бо в Ялині не родила пшениця.

Коли в церкві відправлялися великописні, довжелезні відправи, гриміли калатавки, бились поклони, людські сумління очищувались від тягару гріхів, жінки, на переміну, порались біля печей, пекли великодні паски. Був це окремий ритуал, з окремим священним готуванням, а мірилом щедрости, вмілости і заможности кожної, в селі, господині, була кількість яєць у замісі великоднього печива.

Лушпини з яєць чіпляли у Великодній Четвер на кущі та гілляки дерев уздовж ялинської дороги.

Отак біліли сади, біліли придорожні кущі не вишнево-черешневим цвітом, а лушпинками яєць, що віщували весну і близьке Христове Восресіння.

СВЯТ-ІВАНІВСЬКА „СУБІТКА"

Шумлять, колишуться, пахнуть старі височенні ялиці, кучеряві сосни лягають вже тінями на гору Кам'янець.

Там, на гірській полонині, вже височіє „субітка" (ватра), приготовлена на сьогоднішнє свято.

Як перші зорі заблимають золотими лямпадками, а маленькі мінливі світлячки закружляють у темній ночі, вечором під св. Івана сходиться тут ціле село палити лемківську „субітку". Вона бо своїм вогнем і таємничою силою відганятиме все зло від села/ Коровам даватиме молоко, коням — силу, а нивкам — щедрий урожай. Ну, а дівчатам та хлопцям — щастя, добро та красу.

А онде, під Ворочнем, теж запалили „субітку", і в селі Грабівка вже палає вогонь, куди не глянеш, займаються іскрами гори, злу силу від сіл проганяють, стелять дорогу добру.

На нашій горі Кам'янці, високо багряніє „субітка". Хлопці, розігнавшись із віддалі, скачуть почерез вогонь, він бо приносить силу, здоров'я і ріст.

Дівчата, побравшись за руки, кружляють віночком довкола вогню-„субітки", та співають:

Зелена сосна горіла,
Під ньом дівчина сиділа
Іскорки на ню падали,
А хлопці за ньом плакали.
Не плачте хлопці, не плачте.
Зелену сосну загасте.
Решетом воду носили,
Іскорки на ній гасили.

В дванадцятій годині ночі хлопці гасять вогонь, розгортають недопалене гілля. За звичаєм, вогню не вільно поливати водою, бо пропаде його чудодійна сила. Всі розходяться домів, „тівко трьох фраїрів позор дають аж до слонка".

Ми з сестрою з нетерпінням чекали „субітки". Тіллько відважні хлопці скакали через вогонь. Вони плигали, наче біси, широко розставляючи руки, наслідуючи демонів і духів.

Мені це страшенно подобалось, і я, звільнившись якось на хвилинку з маминої дбайливої уваги, скинула швидко сандалі й дитячими босими ногами відбилася прудко від трави.

— Діти не скачуть, — крикнув хтось тут же за мною. Було запізно.

Я відчула жар під ногами, страшну, пекельну спекоту, й малі дитячі ще ноги вгрузли в розпечений попіл.

О, чародійна Свят-Іванська ноче! Ти закрила містерійним серпанком і біль, і сором, і сльози. Мене понесли на руках і довго, довго гоїли попечені попелом ноги.

ПРОЩАЙ, ДИТАНСТВО

Пролетіло стрілою моє безтурботне дитинство, прийшла наука. Мені пошили торбу з полотна, як другим дітям, купили „зшиток", „пюрник" і буквар, і двері безжурного дитинства, сповненого казками й забавами, закрились за мною навсе.

Чотири роки Ялинської народної школи — окремий розділ лемківського вбогого села. Та вже в ті часи, за окремим дозволом поліції, село обходило свято Тараса Шевченка, а драматичний гурток ставив під вільним небом або в нашій стодолі „Знімченого Юрка", „Сатану в бочці" та „Свекруху". Режисерами були тато й мама, а тітка, Марія Дрималик, що часто бувала в нас, була „інспектором" сцени. Читальні „Просвіти" в нашому селі не було.

У 1924 році десятилітня Яничка, взута в новенькі черевики, поїхала поїздом до Перемишля, до першої кляси гімназії, Українського Інституту для Дівчат.

Той самий поїзд, що його я лякалася чотирилітнім дівчатком, відривав мене від мого дитинства.

Дитяча душа ридала й тужила за минулим, а Ганина пісня на прощання летіла за мною вздовж дороги:

Ой, верше мій, верше,
Мій зелений, верше,
Юж мі так не буде
Як мі било перше —
Бо перше мі било
Бардз добрі мі било.
Од свойой мамички
Не ходити било...

МАНДРІВКА В МОЛОДІСТЬ...

Повернулось, закрутилось колесо мого життя, мов ті старосвітські жорна, що мололи колись на Лемківщині дрібне жито. Відлетіла пташкою моя молодість, і десь у рію безповоротно пропала.

І ось тепер, по літах, по довгих роках розлуки, зродилось у мене бажання поклонитись рідним порогам, припасти лицем до тих шовковистих трав, торкнутись квіток і м'яти, і в малій лемківській церковці, в селі Ялин, замаєній паперовими квітами, проказати навколішках першу мою молитву — Отче Наш.

Я поїхала туди, мов на прощу, напитись цілющої води, оновити втомлену душу, а привезла із прощі і біль, і тягар, і серце повне печалі.

[Продовження буде]

ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ...

(Закінчення зі стор. 1)

р. Комітет при співпраці з Американським ПЕН-клюбом надрукував оголошення на захист Миколи Руденка, Комітет активно співпрацює з АФЛ-КІО (профспілкова організація), з Західнім представництвом української Гельсінкської групи. В 1979 р. Комітет допоміг влаштувати пресову конференцію Американській Гельсінкській групі, продовжує контакти з пресою. Останньо Комітет допоміг М. Шаригінові нав'язати контакти з журналом „Рідерс Дайжест", в якому має появитися стаття про Шаригіна.

Орися Твердохліб виступала в імені Комітету оборони радянських політичних в'язнів з Філядельфії. Комітет співпрацює з льокальною організацією АФЛ-КІО, веде з нею акцію в обороні Леоніда Сірого і його родини. В 1979 р. Комітет зорганізував виступи в університетах для Раїси Мороз, Л. Плюща і Миколи Шаригіна. Тепер Комітет заангажовує адвоката для Л. Сірого.

Ігор Ольшанівський подав інформації від Нюаркського комітету, який тепер називається Американці для людських прав в Україні. Він розказав про те, що Комітет робить старання про пов'язання САЛТ-ІІ з вимогою для загальної амнестії для політв'язнів в СССР. В цьому напрямку Комітет, на спілку з іншими групами, зібрав понад 10, 000 підписів. Ольшанівський заявив, що треба посилити зв'язки з конгресом ЗСА і втягувати їх до активної праці. Члени Конгресу не завжди добре поінформовані, для прикладу, Ольшанівський зазначив, що вже після того, коли звільнено В, Мороза, Комітет звернувся до сенатора Кеннеді за допомогою про звільнення інших в'язнів. Кеннеді відповів, що буде робити все, що в його силі, щоб звільнили Мороза.

Ілля Демиденко промовляв від Рочестерської (стейт Ню Йорк) організації оборони прав людини в Україні. Організація створилася 1979 року і тепер займається поширюванням інформації про переслідування в Україні. Існує співпраця з українськими церквами і громадськими організаціями. Демиденко заявив, що Рочестерський Комітет буде активно підтримувати діяльність представництва Української Гельсінкської групи.

Петро Фединський виступав від „Смолоскипу". Недавно почала виходити газета „Смолоскип", яка має тираж 15,000 примірників, посилається безплатно до всіх дипломатичних місій в ЗСА, до конгресу, міжнародних пресагенцій. „Смолоскип" видав „Прозріння" Миколи Руденка, Інформаційний бюлетень ч. 1 української Гельсінкської групи в англійській мові й готується до друку ІБ ч. 2. Були влаштовані Літературні вечори Миколи Руденка, Б. Антоненка - Давидовича. „Смолоскип" втримує контакти з різними організаціями. Відбулася також зустріч представників „Смолоскипу" з совєтською делегацією, де мали нагоду дебатувати з ними про стан в Україні. Члени „Смолоскипу" телефонували до різних установ в Україні зі справою Г. Снєгірьова. „Смолоскип" координував приїзд Н. Строкатої і С. Караванського та їхні перші виступи в ЗСА. У Вашінгтоні „Смолоскип" координував пресову конференцію для Каравнських, а самою конференцією керував УНІС.

Дана Боєчко говорила від студентського клюбу при Торонтонському університеті. Клюб відбув зустріч з М. Шаригіном і Н. Світличною, допомагав в акції на захист чеських дисидентів.

Уляна Мазуркевич і Віра Андрейчук говорили від Комітету оборони національних і людських прав у Філядельфії. Комітет впродовж року влаштував декілька акцій, пресових конференцій, демонстрацій, вислано велику кількість листів і телеграм в обороні В. Мороза, Л. Лук'яненка, та інших. Комітет влаштував зустріч з С. Кудіркою, який виступав в обороні Лук'яненка. Утримується постійний зв'язок з членами Конгресу, Білого Дому та Державним департаментом. Комітет відбув зустріч з віцепрезидентом ЗСА Мондейлом, із сенатором Кеннеді та іншими. Спільно з видом „Сучасність" Комітет зорганізував дві виставки українського самвидаву. Останнім часом Комітет активно веде кампанію в обороні Левка Лук'яненка.

Після звітів предсідник попросив до слова Раїсу Мороз і Надію Світличну, що брали участь в конференції. Раїса Мороз підкреслила, що велике значіння має праця всіх комітетів. Вона додала, що можна і треба мати суперництво тільки задля того, хто найбільше добра зробить, а не змагатися за престиж окремих груп. Тепер потрібна матеріяльна, моральна і інформаційна допомога для людей в Україні. Р. Мороз згадала, що під час Сахаровських слухань у Вашінгтоні, світова преса майже оминула національне питання, а взагалі треба робити більше старань, щоб на цю тему писала світова преса. Вона дещо сказала про арешти Я. Лесіва, М. Горбаля та інших і закликала членів різних комітетів захищати всіх українських політичних в'язнів, бо всі однаково терплять. Раїса Мороз звернула увагу на необхідність листування з політв'язнями і пропонувала, щоб кожний комітет взяв на себе зобов'язання таке робити. Р. Мороз підкреслила також про потребу радіопередач в Україну. Часто буває, що радіо замало повідомляє про правозахисний рух в Україні, а більше уваги скеровує на чисто побутові справи. Було б добре, сказала Р. Мороз, щоб російські дисиденти зайняли виразне становище до національного питання.

Надія Світлична у своєму виступі говорила, що співпрацю між комітетами треба будувати на довір'ї між людьми, що працюють для загального добра. Така була засада в Україні й вона повинна зобов'язувати нас тут. Відтак Світлична зробила ряд завваг, щодо діяльности окремих груп, зокрема зупинилася над деякими аспектами діяльности „Смолоскипу", які в її зрозумінні не приносять користі длі загального руху.

Щодо конкретних дій, Світлична звернула увагу на важливість юридичної допомоги для кожного арештованого діяча руху спротиву в Україні. Світлична заявила, що Правозахисний Мадрид — це наше перше завдання на наступний рік. Захист Української Гельсінкської групи і її членів треба здійснювати через представництво, яке діє під проводом П. Григоренка і Л. Плюща. Мадрид і Олімпіяда — це дві нагоди для звернення уваги світу на сучасний став в Україні.

Як режим готується до Олімпіяди, Світлична показала читанням уривків з листа одного друга, що недавно еміґрував з Києва. Там автор навів приклади найновіших арештів й репресій проти діячів руху спротиву. На закінчення Світлична закликала конференцію більше уваги присвячувати інформаційній діяльності, бо Захід ще має мильне розуміння національного питання в СССР.

Після виступів Раїси Мороз і Надії Світличної відбулася коротка дискусія на порушені питання, а відтак почалася нарада про акції на майбутнє.

Головною темою була Мадридська конференція, яка відбуватиметься в листопаді 1980 р. Всі учасники конференції згодилися, що потрібна українська присутність в Мадриді й треба підтримувати заходи Представництва української Гельсінкської групи. В тому пляні була прийнята резолюція учасників конференції, що буде подана до української преси.

Того ж вечора відбувся вибір нового координатора, що ним став пан Ігор Ольшанівський з Нюарку, Ню Джерзі, а його заступником — п. Андрій Фединський.

Відтак учасники конференції погодилися підготувати петицію з вимогою амнестії для всіх українських політичних в'язнів.

Наступного дня відбулася Служба Божа, яку відправив о. Тарас Лончина, а опісля продовжувалися наради. Темою була Олімпіяда в Москві й учасники рішили робити наголос на потребу загальної амнестії для політичних в'язнів перед Олімпіядою, а також інформувати туристів про те, що Олімпійські сувеніри продукуються в таборах примусової праці. Деякі Комітети взяли на себе відповідальність започаткувати такі акції, де всі комітети будуть спільно працювати в тому напрямку.

У нарадах конференції брало участь приблизно 35 осіб з різних міст ЗСА і Канади.

Радісне свято у парафії св. Миколая в Маямі

Неділя 18-го листопада була в парафії св. Миколая в Маямі повна зворушливих моментів. У цю неділю парафія „спалила моргедж" себто всі гіпотечні забов'язання, які обтяжували нерухомий її маєток. З цієї нагоди прилетів до Маямі Блаженніший Митрополит Мстислав, якого парафіяни вважають за „хресного батька" парафії, з особою бо Владики пов'язані первопочатки її існування. Водночас з Владикою прибув о. протодиякон В. Поліщук, він же член і соліст Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка. Парафіяльна управа запросила о. В. Поліщука, щоб архиєрейська Служба Божа була традиційно урочистою, бо і дійсно — яка ж то архиєрейська відправа без протодиякона?

Привітали Владику Митрополита перед церквою хлібом-сіллю голова парафіяльної управи П. Горієнко і голова Сестрицтва К. Павлова, а учениця М. Пристацька обдарувала Владику гарною в'язанкою квітів. У церкві зустрів Владику Митрополита о. настоятель М. Михайлюк і о. протодиякон В. Поліщук. Під час Малого Входу, на Літургії, Владика підніс о. Михайла Михайлюка до сану протоієрея, попередивши цей чин словом до нього. Урочисту Службу Божу супроводив стройним співом парафіяльний хор, під керівництвом своєї довголітньої диригентки Д. Воловник. Закінчено відправу проголошенням о. протодияконом многоліття о. настоятелеві, членам параф управи та членам, фундаторам, будівничим і добродіям церкви Св. Миколая. Многоліття Ієрархам Української Православної Церкви у вільному світі, на чолі з Митрополитом Вінніпегу і всієї Канади Блаженнішим Андреєм, виголосив сам Владика Митрополит. Він же, під час Св. Літургії, виголосив заупокійну ектенію за душі спочилих членів парафії.

У слові до вірних, Блаженніший Митрополит привітав парафіян з небуденним святом та подякував о. Настоятелеві, парафіяльній управі та всім членам парафії за їхній труд і щедрість на парафіяльні потреби. Крім того Владика висловив похвалу прот. М. Михайлюкові, членам теперішньої управи і всіх парафіянам за їхню щедрість на загальні потреби всієї УАПЦеркви, зокрема ж на розбудову Осередку Ап. Андрія Первозванного у С.

Бавнд Бруху, на утримання Св. — Софійської Духовної Семінарії та на будову Дому Української Культури в тому ж Осередку, який всі ми будуємо для відзначення 1000-ліття Хрещення України. Своє слово Владика присвятив в основному тим завданням, що їх поставив Господь перед Українською Православною Церквою у вільному світі, перед її єпископами, духовенством і всіма її побожними вірними. Своє слово Митрополит Мстислав закінчив закликом: — „Памятаймо, мої дорогі, що Боже Провидіння вручило нам — вільним людям українського роду, стяг з мученицьким хрестом Св. Апостола Андрія Первозванного основоположника Церкви Христової на Україні, зобов'язуючи цим нас усіх міцно тримати цей стяг у своїх руках, щоб донести його до святого Києва у той великодній день, коли дзвони Софії Київської благовістять звільнення України з безбожницької неволі. Пощасти ж нам у цьому Всесильний Боже!"

По полудні, в Українсько-Американському Клюбі відбувся святковий бенкет, господарем якого був секретар парафіяльної управи Р. Коваль. Затишна заля цієї найстаршої української організації на Фльориді була вщерть заповнена українськими патріотами, без різниці віровизнання, засвідчуючи цим, що парафіяльне свято стало і загальнонаціональним. Сестриці церкви Св. Миколая подбали про щедрий обід. Майже дві години тривали привітання і побажання, що їх складали представники українських організацій Маямі й околиць, на чолі з настоятелем місцевої української католицької парафії о. І. Ричкуном.

Останнім промовив Владика Митрополит, який оповів про свою недавню подорож до країн Південної Америки, про посвячення, на Покрову, 14-го жовтня, новозбудованої катедральної церкви у Буенос Айресі в Аргентині та про приєднання у тому ж часі до УАПЦеркви трьох нових парафій. Зі зворушенням оповів Владика про посвячення Св. Покрови у Буенос Айресі копії зі запрестольного хреста Св. Кн. Володимира, яким Рівноапостольний Князь обдарував свою Десятинну церкву в Києві. Посвячення цього хреста, — як сказав Владика Мстислав, — православна українська Христова Громада в Аргентині започаткувала відзначення 1000-ліття Хрещення України.

Свою промову Митрополит закінчив закликом до всіх наших парафій, щоб кожна з них, у міру своїх спроможностей, вшанувала цю, незабутню у житті української нації річницю.

Святковий бенкет закінчено виступом мистецьких гуртків молоді, серед яких виділився своїм високим умінням танковий ансамбль К. Годівської, основоположниці і довголітнього мистецького керівника цього ансамблю та невтомної й жертвенної діячки на громадській і церковній ниві.

Р.К.

Католицькі науковці ЗСА і Канади обороняють швайцарського теолога

Ню Йорк, Н. Й. — Понад 60 американських і канадських католицьких науковців і теологів стало в обороні о. Ганса Кюнга, визначного швайцарського філософа та теолога, який є професором в університеті в Тюбінген в Західній Німеччині. Його Ватикан недавно суспендував як викладача теології в тому університеті за його надто ліберальні інтерпретації догм, що розбігаються з офіційним навчанням Католицької Церкви.

Отець Кюнг є головою Інституту Екуменічних Дослідів та автором численних праць, між ними „Непомильний? — спроба запитання", „Будучи християнином" і багато інших.

Священна Конгрегація для Доктрин Віри в офіційному документі, одобренім Папою Іваном Павлом II, недавно заявила, що деякі твори о. Кюнга непокоять вірних та відбігають від ряду католицьких догм. Йому закинено, що в своїх писаннях він відхилився від „інтегральної правди Католицької Віри" і тому він „не може більше уважатися за католицького теолога і не може виступати в ролі вчителя".

Університет в Тюбінгені, де о. Кюнг вчить, є під цивільною владою і тому ватиканська акція не виключає його дальшого вчення в університеті.

Одним із найповажніших закидів проти о. Кюнга, в опінії Священної Конгрегації, є те, що він постійно виявляв сумніви щодо непомильности Церкви в питаннях правд віри. Ця догма Католицької Церкви твердить, що Церква як цілість — себто Папа й єпископи — не можуть помилятися, коли пояснюють правди віри. Ця доктрина відрізняється від догми непомильности Папи Римського, яку проголошено під час Першого Ватиканського Собору в 1870 році, яка голосить, що Папа є непомильним, коли він промовляє „екс катедра", себто, коли він промовляє зі свого престола як пастир і учитель всіх вірних Католицької Церкви. Отець Кюнг теж висловлював контроверсійні погляди щодо Ісуса Христа як Сина Божого та відносно Пречистої Діви Марії.

Заяву в обороні о. Кюнга з рамені американських і канадських теологів виготовили о. Чарльс Е. Курран з Католицького університету у Вашінгтоні, о. Ленард Свіллер з Темпл університету у Філядельфії і о. Дейвід Трейсі зі Школи Богослов'я при Чікагському університеті. Беручи в оборону о. Кюнга, вони заявили, що покарання його Ватиканом „є найбільш поважною познакою початку дуже репресивної доби в Церкві".

Питання, порушене покаранням о. Кюнга, зводиться до того, наскільки теологи мають свободу інтерпретувати догми віри та до питання відношення між теологами та церковною ієрархією.

У Німеччині о. Кюнг заявив, що він буде дальше вчити теологію та старатиметься уневажнити цю заборону Ватикану. Він рівнож повідомив, що Папа Іван Павло II погодився зустрітися із західньонімецькими єпископами, щоб обговорити питання його покарання.

100-річчя з дня народження...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

Ширші відзначення 100-річчя народин Сталіна відбулись в Грузії, а зокрема в його родинній місцевості Ґорі. Там уряджували фестивалі, публічні паради, виступи найкращих артистів і все це ділялось за згодою місцевої влади, контрольованої Компартією.

Як вказують західні коментатори, грузини вивищують Сталіна не тому, що схвалюють його жорстоку діяльність, а тому, що він був грузин, який зумів запанувати над російською імперією. Грузини, як відомо ворожо наставлені до росіян.

Повстанські провідники вертаються до Родезії

Солсбері, Родезія. — Біля сотні повстанських провідників Патріотичного Фронту, які понад сім років провадили криваву боротьбу проти урядів Родезії, вернулися до Солсбері серед бурхливих овацій кількох тисяч прихильників, які заповнили летовище в цій африканській столиці.

Дві групи Патріотичного Фронту — одна під проводом Роберта Мугабе, яка мала свою оперативну базу в Мозамбіку, і друга під командою Джошуа Нкома, що оперувала зі Замбії — приїхали окремо. Вони мають допомагати наглядати над перемир'ям, яке входить в життя негайно як одна з угод загального миру.

Згідно з договором, повстанські провідники мають відкликати своїх повстанців з джунглів та зібрати їх в контрольних центрах під час перебігу виборів, які мають довести дотеперішню колонію Британії до незалежности. Розвідчі чинники твердять, що Нкомо має біля 4,000 повстанців, а Мугабе 10,000. Починаючи від суботи 29-го грудня ц. р.,ці повстанці мають прилучитися до збройних сил Британського комонвелту в 24-ох збірних пунктах, звідкіля їх заберуть до 16-ох таборів, де вони перебудуть двомісячний період аж до закінчення виборів та переходу влади в руки чорної більшости.

Єпископ Абель Музорева, вибраний як перший чорний прем'єр-міністер Родезії в квітні 1979 р. у виборах, що їх бойкотували повстанці, уступив зі свого посту згідно з угодою перемир'я та передав владу Льордові Сомсові, британському губернаторові.

Того самого дня воєнний комунікат подав, одначе, що війна, яка мала б закінчитися 29-го грудня, є в повному розпалі. На Різдво три члени відділів безпеки та 26 повстанців та їх прихильників були вбиті в збройних сутичках.

Українська м'ясарня Ю. Бачинського — на популярній телевізійній станції у Ню Йорку

Українська м'ясарня Ю. Бачинського в Ню Йорку

У понеділок, 10-го грудня ц. р., мільйони глядачів, прислухаючись до новинок на телевізійному каналі ч. 2 („Сі-Бі-Ес") в метрополітальній окрузі Ню Йорку мали нагоду протягом кількох хвилин оглядати крамницю з виробами вудженини і м'яса і почути цікавий коментар про нашого земляка Юліяна Бачинського та його дуже взірцево ведене м'ясарське підприємство на Другій евеню у Мангаттані.

День 30-го грудня це також була 30-та річниця приїзду Ю. Бачинського з таборів переміщених осіб в Европи до ЗСА, останнього пристановища соток тисяч українських та неукраїнських скитальців.

У розмові з представником „Свободи", п. Бачинський розповів як прийшло до цього телевізійного інтерв'ю, що його перевів репортер з Сі-Бі-Ес Льойд Креймер, що прибув разом з телевізійними фільмарами.

Два місяці тому, а саме 26-го жовтня 1979 року, популярний нюйоркський щоденник „Дейлі Нюз" помістив довшу статтю, що її написав Сидні Філдс, про „М'ясний ринок старого краю", в якому широко описав працю м'ясарні п. Бачинського, називаючи ряд ковбас та інших м'ясних виробів і стверджуючи велику популярність м'ясарні не тільки серед американців східньо-европейського походження — українців, поляків, росіян, чехів, балтійців — але також американців інших національних походжень.

Статтею у „Дейлі Нюз" зацікавилися редактори телевізійної станції Сі-Бі-Ес та почали телефонувати до П. Бачинського, щоб перевести інтерв'ю для загальної американської телевізійної публіки.

У супровідному коментарі Льойд Креймер передав історію постання цієї м'ясної крамниці п. Бачинського, перелічуючи біля 30 родів усяких м'ясних виробів, які уважаються першоклясними та оригінальними. Описуючи саме приміщення, американський телевізійний репортер підкреслив надзвичайну чистоту та знамениті гігієнічні умовини приміщення, що, на його думку, теж є характеристичною рисою власника цієї крамниці.

На запит репортера, чи довкілля „долішнього Мангаттану" має певний вплив на успішність м'ясарні п. Бачинського, — у відповідь власник цієї крамниці, сказав, що навпаки, саме такі підприємства, як м'ясарня п. Бачинського мають вплив на покращання довкілля. П. Бачинський також вказав на імпозантну українську католицьку церкву св. Юра на 7-ій вулиці, яка притягає також покупців його м'ясних виробів, які приїжджають не тільки зі всіх дільниць метрополітального Ню Йорку, але й із таких сусідніх стейтів, як: НюДжерзі, Коннектикат та Пенсильванія.

Вкінці, широковідомий коментатор Джім Дженсен, зробивши завваження щодо цього репортажу сказав, що це була дуже цікава „Розповідь про українського м'ясаря".

Треба згадати, що про м'ясні вироби п. Бачинського писали також різні етнічні пресові органи, захвалюючи високу вартість та якість продукції цього роду товарів.

Пан Юліян Бачинський є членом 267-го Відділу УНС

В. Д.

ВАЖЛИВИЙ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ники. Приставка *прото* — означає, сказати б, вищу рангу, звідси протоєрей — священик вищої ранги. Протопресвітер це сучасна форма нашої старинної *протопоп*. Народнє *піп*, в паралелі до *папа*, від грецького значення батько, не визначало поняття священика, а пресвітера-наставника, духовного батька. Приставка *архи* — передається у нас словом *перво*—: архиєрей значить первосвященик, що є тепер однозначне зі словом *єпископ* (від гр. наглядач). Архиєпископ це головний між єпископами (треба пам'ятати, що всі єпископи рівні між собою і тільки уряд або становище виділяють котрогось).

Вірність термінології та логічність і чистота правопису це як дзеркало, що відбиває культурний рівень. Тому так важно заповнити згаданий на початку бесіди недогляд.

РІЗДВО В ГАНТЕРІ

Гантер, Н. Й. — У церкві св. Івана Хрестителя відбудуться Різдвяні відправи за таким порядком: в неділю, 6-го січня 1980 р. в навечеря Різдва Христового — Божественна Літургія о год. 10-ій ранку; понеділок, 7-го січня — Різдво Христове — Торжественна Служба Божа також о год. 10-ій рано.

СОЮЗОВА МАЛАНКА

Мілвокі, Віск. — В суботу, 12-го січня1980 р., 103 Відділ Українського Народного Союзу в Мілвокі влаштовує Союзову Маланку. Початок забави — год. 9-та вечора в залі при 808 Вашінґтон вулиці; гратиме популярна оркестра „Трубадур"з Чікаго; приємне товариство, несподіванки, буфет. Управа Відділу УНС запрошує на цю імпрезу молодь і старше громадянство.

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЕМІЛІЯН КАРПА, член УНС Відд. 114 св. Володимира в Чікаґо, Ілл., помер 28 листопада 1979 р. на 55-му р. життя. Нар. 1925 р. в Україні; членом УНС став 1963 р. Залишив у смутку дружину Ґеновефу, дочки: Янію і Марію та синів Стефана і Евгена. Похорон відбувся 1 грудня 1979 р. на цвинтарі св. Миколая в Чікаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

ГЕЛЕН ТХОРИК, членка УНС Відд. 153 ім. Л. Мишуги у Філядельфії, померла 16 вересня 1979 р. на 55-му р. життя. Нар. в Одесі, Україна; членкою УНС стала 1976 р. Залишила у смутку дочки: Вікторію і Даніелю з родинами. Похорон відбувся 19 вересня 1979 р. на цвинтарі Челтен Гілс у Філядельфії.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа

ЕВА АРТИМ, членка УНС Відд. 7 ім. Дмитра Капітули в Мек Аду, померла 14 листопада ц. р. на 74-му р. життя. Нар. 1905 р.; членкою УНС стала 1928 р. Залишила у смутку чоловіка Стефана, синів Евгена і Стефана, 2 сестри і 3 братів. Похорон відбувся 17 листопада 1979 р. на цвинтарі Голі Спіріт в Ченанґа, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Гелена Словік, секр.

АННА СЕНЮК, членка УНС Відд. 327 Т-ва Запорозька Січ в Гемстеді, померла 19 листопада 1979 р. на 58-му р. життя. Нар. 1920 р. в Асторії, Н. Й.; членкою УНС стала 1953 р. Залишила у смутку чоловіка Стефана, дітей: Анну, Івана, Катерину, Марію, Надію, Софію, Степана мол., Тересу. Похорон відбувся 21 листопада 1979 р. на цвинтарі св. Духа в Гамптонбурґ, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

МИХАЙЛО СЕМЕНЮК, член УНС Відд. 446 ім. Біласа і Данилишина в Кіркленд Лейк, помер 1-го листопада 1979 р. на 80-му р. життя. Нар. 8 серпня 1899 р. в Україні; членом УНС став 1957 р. Залишив у смутку дружину Ольгу, дочку Славку, 3 внуків і правнука. Похорон відбувся 3 листопада 1979 р. на цвинтарі Кіркленд Лейк.

Вічна Йому Пам'ять!
В. Карась, секр.

МАРІЯ ГОДОР, членка УНС Відд. 56 св. Івана Хрестителя у Вілінґ, В. Ва., померла 27 листопада 1979 р. на 61-му р. життя. Нар. 1918 р. у Вілінґ, В. Ва.; членкою УНС стала 1956 р. Залишила у смутку дві дочки: Сандру і Вікі. Похорон відбувся 30 листопада 1979 р. на цвинтарі Мт. Кальварі у Вілінґ, В. Ва.

Вічна Їй Пам'ять!
Петро С. Когут, секр.

КОНДРАТ ДРОНЧАК, член УНС, Відд. 318 св. Ольги в Нортгемптон, Па., помер 14 листопада 1979 р. на 86-му р. життя. Нар. 1890 р. в Україні; членом УНС став 1925 р. Залишив у смутку сина Василя і три доньки: Анну, Ольгу і Марію. Похорон відбувся на грек.-кат. цвинтарі св. Івана Хрестителя в Нортгемптон, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Стефан Саюк, секр.

МИХАЙЛО ЯРОШ, член УНС Відд. 230 св. Івана Хрестителя в Янґстави, Огайо, помер 11 листопада на 63-му р. життя. Нар. 1916 р. в Камбел, Огайо, ЗСА; членом УНС став у 1942 р. Залишив у смутку дружину Мілдред, сина Михайла, доньку Джерледін, 4 внуки і українську громаду в Янґстави. Похорон відбувся 14 листопада на цвинтарі церкви св. Анни Кальварія, Анґстави, Ог.

Вічна Йому Пам'ять!
П. Ліщак, секр.

АРТУР Ф. РЕГКОПФ, член УНС Відд. 284 Т-ва Запорозька Січ, в Іст Ст. Люіс, Ілл., помер 17 жовтня 1979 р. на 65-му році життя. Нар. 1914 р. в Іст Ст. Люіс, Ілл.; членом УНС став 1948 р. Залишив у смутку дружину Емілію та шваґра з родиною. Похорон відбувся на цвинтарі Мт Кармел в Белевіл, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Іван Василюка, секр.

ГАЛИНА КРИВУША, членка УНС Відд. 153 ім. Л. Мишуги у Філядельфії, померла 13 листопада 1979 р. на 69-му р. життя. Нар. в Україні; членкою УНС стала 1953 р. Залишила у смутку мужа Івана і синів — Семена і Юрія з родинами. Похорон відбувся 17 листопада 1979 р. на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа

ОЛЕКСАНДЕР МЕСЕРЕНКО, член УНС Відд. 292 св. І. Хрестителя в Детройті, Міч., помер 27-го листопада 1979 р. на 66-му р. життя. Нар. 1914 р. у Вукторів, пов. Станиславів. Залишив у смутку дружину Анну і сестру Олю в Україні. Похорон відбувся на цвинтарі Ст. Гедвіґ в Дірборн Гайтс, Міч.

Вічна Йому Пам'ять!
Стелла Федик, секр.

АННА НЕТЯГА, членка УНС Відд. 123 св. Марії в Скрентон, Па., померла 20 листопада 1979 р. на 87-му р. життя. Нар. 1892 р. в Перемишлі, Зах. Україна; членкою УНС стала 1929 р. Залишила у смутку сина Мирона 2 внуків та дальшу родину.

Вічна Їй Пам'ять!
Іван Ролик, секр.